

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 175/2026-42

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **obce Lednické Rovne**, Námestie slobody 32, Lednické Rovne, zastúpenej LEGAL POINT s.r.o., Nemocničná 979, Považská Bystrica, proti postupu a uzneseniu Okresného súdu Trenčín sp. zn. PB-13C/20/2019 z 8. septembra 2025 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom a uznesením Okresného súdu Trenčín v konaní vedenom pod sp. zn. PB-13C/20/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Trenčín sp. zn. PB-13C/20/2019 z 8. septembra 2025 **z r u š u j e** a **v e c v r a c i a** Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Trenčín **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Uznesením č. k. II. ÚS 175/2026-21 z 25. marca 2026 ústavný súd prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručenú 4. decembra 2025, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a v záhlaví označeným rozhodnutím okresného súdu. Napadnuté

rozhodnutie navrhuje zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie, priznať primerané finančné zadosťučinenie a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

2. Sťažovateľka je žalobkyňou v spore o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorá bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 13C/20/2019 z 3. októbra 2023 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 11Co/19/2024 z 20. novembra 2024 zamietnutá a žalovaným v 1. a 3. rade bol voči žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Krajský súd v bode 14 odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že pri určovacích žalobách je potrebné rozlišovať dve kategórie sporov. Do prvej kategórie patria spory, ktorých predmetom je definitívne určenie práva a výsledkom rozsudok, ktorého účinkom je nadobudnutie konkrétnej majetkovej hodnoty (peniazmi oceníteľnej). Druhú kategóriu predstavujú spory, ktorých predmetom nie je definitívne určenie, ale prejudiciálne kváziurčenie, a to na účely vysporiadania iného právneho vzťahu. Pôjde síce o určovacie žaloby, ktorých výsledkom ale nebude konečná súdna ochrana, ale na účel dosiahnutia jej definitívneho hmatateľného účinku sa nárok musí žalovať samostatne zo zákonných dôvodov a v týchto prípadoch nie je možné hodnotu predmetu sporu vyjadrovať v peniazoch, čo opodstatňuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

3. Sťažnosťou napadnutým rozhodnutím o výške trov konania (pozn. v poradí tretie rozhodnutie o výške trov konania) okresný súd zaviazal sťažovateľku nahradiť žalovanému v 1. a 3. rade trovy konania 9 951,98 eur, ktoré je podľa sťažovateľky arbitrárne a porušujúce jej právo na spravodlivý súdny proces.

4. Výška náhrady trov konania bola prvýkrát rozhodnutá uznesením okresného súdu č. k. PB-13C/20/2019-432 z 28. februára 2025 na sumu 9 951,98 eur (ďalej len „prvé rozhodnutie o výške trov konania“). Toto uznesenie bolo na sťažnosť sťažovateľky uznesením okresného súdu z 19. mája 2025 zrušené. Druhým uznesením vyšší súdny úradník sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalovaným 1 771,98 eur. Toto uznesenie bolo na sťažnosť žalovaných v 1. a 3. rade zmenené ústavnou sťažnosťou napadnutým rozhodnutím sudcu tak, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalovaným v 1. a 3. rade trovy konania 9 951,98 eur.

5. Sťažovateľka napadnutému rozhodnutiu vytyka nesprávne vyhodnotenie kategórie sporu, keď okresný súd prijal záver, že základom pre určenie tarifnej hodnoty náhrady trov právneho zastúpenia je hodnota nehnuteľností, ktoré sú predmetom určovacej žaloby v prejednávanej veci. Uvedeným záverom okresný súd podľa sťažovateľky opomenul zohľadniť záver krajského súdu, v zmysle ktorého vlastníkom daných nehnuteľností je štát, čím nie je možné dospieť k záveru, že výsledkom určovacej žaloby bude nadobudnutie konkrétnej majetkovej hodnoty.

6. Sťažovateľka namieta aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktorý odkazuje na znalecký posudok, ktorý predstavoval základ pre určenie tarifnej hodnoty nehnuteľností, a to bez bližšieho vysvetlenia, prečo okresný súd zvolil práve tento znalecký posudok, keď na ocenenie nehnuteľností boli vypracované celkovo tri znalecké posudky. Zvolený znalecký posudok navyše stanovuje najvyššiu hodnotu nehnuteľností.

7. Sťažovateľka zdôrazňuje, že je nanajvýš nespravodlivé, aby za danej špecifickej situácie, keď odvolací súd konštatoval nedostatok pasívnej vecnej legitimácie z dôvodu vyvlastnenie daných

nehnuteľností, ktorých vlastníkom sa stal štát, bola sťažovateľka povinná hradiť trovy konania v zmysle napadnutého rozhodnutia – podľa nej je vhodné aplikovať § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

8. Odopretie spravodlivosti sťažovateľka vzhliada aj v postupe okresného súdu, ktorý sťažovateľke nedoručil sťažnosť žalovaného v 1. a 3. rade z 30. júla 2025 proti druhému uzneseniu o výške náhrady trov konania, aby sa k nej mohla vyjadriť, v dôsledku čoho sťažovateľka nemala možnosť zaujať kontradiktórne stanovisko ku skutkovým tvrdeniam žalovaných.

9. K uplatnenému nároku na primerané finančné zadost'účinenie 5 000 eur sťažovateľka uvádza, že okresný súd závažným spôsobom pochybil, keď za špecifického stavu priznal žalovaným trovy konania v nemalej výške, čo je pre sťažovateľku – obec s limitovaným rozpočtom – neprijateľné. Primerané finančné zadost'účinenie je potrebné vnímať ako sankciu a jediný spôsob umožňujúci čiastočnú konvalidáciu stavu zapríčineného porušovateľom, keď je sťažovateľka nútená vynakladať čas, energiu a finančné prostriedky, sledujúc ochranu svojich práv, a to niekoľko rokov.

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnených osôb a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd k ústavnej sťažnosti zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr/463/2026 zo 17. apríla 2026, súčasťou ktorého je aj vyjadrenie zákonnej sudkyne. Predsedníčka okresného súdu zdôraznila, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, podľa čoho okresný súd postupoval a v ostatnom odkázala na vyjadrenie zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že sťažnosť protistrany rukou napísanou poznámkou „*nareferovala*“ na doručenie sťažovateľke, čo kancelária nezrealizovala. Zohľadniac však odôvodnenie sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, zákonná sudkyňa je názoru, že konečné rozhodnutie by bolo rovnaké aj v prípade doručenia sťažnosti protistrany sťažovateľke na vyjadrenie. S právnymi názormi sťažovateľky sa okresný súd nestotožnil, svoju argumentáciu považuje za správnu a prípad sťažovateľky považuje za tzv. prvú kategóriu určovacích sporov s nemožnosťou prihliadať na špecifiká, ktorých zohľadnenia sa sťažovateľka pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania domáha. K aplikácii § 257 CSP okresný súd uvádza, že potrebu jeho aplikácie nevzhladol ani krajský súd. K (ne)správnosti výšky výpočtového základu okresný súd uviedol, že z odôvodnenia jeho rozhodnutia je zrejmé, že vychádzal zo znaleckého posudku č. 62/2018, ktorý je ako jediný súčasťou spisu v prejednávanej veci a tento nebol účinne spochybnený. V tomto smere považuje námietky sťažovateľky za neopodstatnené (ďalej len „stanovisko okresného súdu“).

II.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby č. 1:

11. Zúčastnená osoba č. 1 (žalovaný v 1. rade, pozn.) zaujala stanovisko podaním z 24. apríla 2026. K sťažovateľkou tvrdenému porušeniu princípu kontradiktórnosti uvádza, že k otázke (ne)doručenia ňou podanej sťažnosti sa vyjadriť nevie a táto skutočnosť je zistiteľná zo súdneho spisu. Pokiaľ sťažnosť nebola sťažovateľke doručená na vyjadrenie, je potrebné zistiť, či predmetný postup okresného súdu mal dopad na sťažovateľkou označené práva. Zúčastnená osoba č. 1 je toho názoru,

že týmto postupom nemohlo dôjsť k takému zásahu do sťažovateľkou označených základných práv, ktorý by mal rezultovať do zrušenia sťažnosťou napadnutého rozhodnutia.

12. Zúčastnená osoba č. 1 zdôrazňuje, že v prejednávanej veci nebolo rozhodovanie o trovách ojedinelé, ale opakovane rozhodoval vyšší súdny úradník, zákonný sudca, ako aj ústavný súd, čím sťažovateľka mala potrebný prehľad o podstate rozhodovanej veci a pre osobu sťažovateľky nešlo o nové skutočnosti. Zúčastnená osoba č. 1 poukazuje aj na to, že sama sa domáhala ochrany svojich základných práv v konaní pred ústavným súdom, pričom o jej sťažnosti bolo rozhodnuté tak, že táto bola odmietnutá z dôvodu jej predčasného podania (IV. ÚS 409/2025).

13. K meritu ústavnej sťažnosti zúčastnená osoba č. 1 poukazuje na § 9 ods. 1 a § 10 ods. 2 vyhlášky so záverom, že práve sťažovateľka určila predmet konania, ktorý zodpovedá definícii obsiahnutej v § 10 ods. 2 vyhlášky, čo následne vylučuje aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

14. K použitiu znaleckého posudku č. 62/2018 zúčastnená osoba č. 1 zdôrazňuje, že predmetný posudok bol použitý ako základ výpočtu trov právneho zastúpenia aj pôvodného žalovaného v 2. rade, ktorý sťažovateľka nenamietala. Predmetný posudok nebol nikdy spochybnený a je plne využiteľný pre zistenie hodnoty konania. Svoju argumentáciu zúčastnená osoba č. 1 opiera aj o judikáтуру ústavného súdu a v závere uvádza, že s tvrdeniami a argumentáciou sťažovateľky nesúhlasí.

II.3. Vyjadrenie zúčastnenej osoby č. 2:

15. Zúčastnená osoba č. 2 (žalovaný v 3. rade, pozn.) sa v lehote k ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyjadrila a vyjadrenie nedoručila ani do času o jej rozhodnutí ústavným súdom.

II.4. Replika sťažovateľky:

16. Sťažovateľka replikou doručenou 20. mája 2026 k stanovisku okresného súdu a zúčastnenej osoby zdôrazňuje predovšetkým skutočnosť, že okresný súd sťažnosť sťažovateľke nedoručil, čím jej znemožnil realizáciu jej procesných práv spočívajúcu v nemožnosti predniesť svoju argumentáciu k tvrdeniam žalovaného. Nezrealizovanie doručovania sťažnosti protistrany nemôže ísť na ťarchu sťažovateľke. Názor súdu o nemennosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia aj v prípade riadneho doručenia sťažnosti na vyjadrenie sťažovateľke táto považuje za predčasný a nemajúci oporu v zákone.

17. Sťažovateľka nesúhlasí ani s argumentáciou okresného súdu k určení základu výpočtu trov zdôrazňujúc, že žalovaní neboli úspešní, keďže vlastníkom je tretia osoba. Zohľadnenie jediného znaleckého posudku č. 62/2018 nachádzajúceho sa v spise je práve dôsledkom toho, že sťažovateľka nemala vytvorený procesný priestor na poskytnutie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. Zotrváva na opodstatnenosti aplikácie § 257 CSP.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

18. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

19. Ústavný súd v úvode poznamenáva, že tak ako uviedol v uznesení o prijatí veci sťažovateľky na ďalšie konanie, za primárnu rovinu sťažnostnej argumentácie považuje sťažovateľkou tvrdené porušenie jej základných práv porušením princípu kontradiktórnosti a predmetom meritórneho prieskumu tak bude zodpovedanie otázky, či nedoručením sťažnosti žalovaného v 1. a 3. rade na vyjadrenie sťažovateľke došlo k porušeniu jej označených práv.

20. V nadväznosti na podstatu sťažnostných námietok ústavný súd považuje za potrebné poukázať v prvom rade na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasti súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnú sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle, v prípadoch nerešpektovania príslušných ustanovení zákona, resp. vyhlášky a tiež v prípade nedostatočného odôvodnenia právnych záverov všeobecného súdu (I. ÚS 239/2023 a tam uvedená judikatúra).

21. Zohľadňujúc stanovisko okresného súdu (vrátane vyjadrenia zákonnej sudkyne), je nespornou skutočnosťou, že sťažnosť protistrany proti v poradí druhému uzneseniu o výške náhrady trov konania sťažovateľke nebolo zaslaná na vyjadrenie. K argumentácii okresného súdu, že síce sťažnosť nedoručil sťažovateľke na vyjadrenie, avšak aj v prípade, ak by k uvedenému pristúpil, rozhodol by tak isto, ústavný súd uvádza, že pokiaľ na základe sťažnosti ako osobitného prostriedku procesnej obrany môže dôjsť k zmene pôvodného rozhodnutia v neprospech strany sporu, je potrebné strane vytvoriť priestor, aby sa k argumentom obsiahnutým v sťažnosti mohla vyjadriť (IV. ÚS 16/2021). Dodržanie uvedeného postupu je namieste o to viac, keď voči rozhodnutiu o sťažnosti nie je prípustný riadny ani mimoriadny opravný prostriedok. K naznačenému postupu v prejednávanej veci nedošlo. Záver zákonnej sudkyne o nemennosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia sa ústavnému súdu javí ako predčasný, keďže okresný súd nedisponuje argumentáciou sťažovateľky, ktorú táto môže uplatniť vo vyjadrení k sťažnosti žalovaného v 1. a 3. rade, a zároveň ani pri potenciálne totožnom rozhodnutí uvedené nie je možné akceptovať ako ospravedlnenie porušenia princípu kontradiktórnosti konania. Nedoručením sťažnosti žalovaného v 1. a 3. rade sťažovateľke na vyjadrenie pred vydaním napadnutého rozhodnutia, ktorým bolo rozhodnuté v neprospech sťažovateľky, došlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv (bod 1 výroku nálezu).

22. S ohľadom na uvedené ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Po vrátení veci okresný súd bude povinný doručiť sťažnosť žalovaného v 1. a 3. rade z 30. júla 2025 voči v poradí druhému uzneseniu o výške náhrady trov konania na vyjadrenie sťažovateľke a následne o podanej sťažnosti riadne rozhodnúť

s náležitým odôvodnením tak, aby odôvodnenie jeho rozhodnutia napĺňalo atribút preskúmateľnosti.

23. Rovinu sťažostnej argumentácie sťažovateľky smerujúcu k vecnej nesprávnosti napadnutého rozhodnutia ústavný súd aj toho času považuje za sekundárnu, ktorú vzhľadom na vyhovenie ústavnej sťažnosti z dôvodu porušenia kontradiktórnosti konania bude sťažovateľka oprávnená uplatniť v podaní reagujúcom na sťažnosť žalovaného v 1. a 3 rade, ktoré jej v ďalšom postupe okresného súdu bude riadne doručené. Ústavný súd pre úplnosť poznamenáva, že vyslovenie porušenia základných práv sťažovateľky z dôvodu nedoručenia sťažnosti žalovaného v 1. a 3. rade sa nedotýka vecnej (ne)správnosti rozhodnutia o výške trov konania, o ktorej okresný súd po vrátení veci rozhodne opätovne. Vzhľadom na skutočnosť, že danú sťažnostnú argumentáciu ústavný súd neposudzoval, nie je potrebné sa vyjadrovať k stanovisku zúčastnenej osoby č. 1 a porušovateľa v časti vecnej správnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia. K uvedenému ústavný súd pristúpil, rešpektujúc vlastný zdržanlivý postoj v otázke meritórneho prieskumu vecnej nesprávnosti napadnutého procesného rozhodnutia, keďže ide o oblasť všeobecného súdnictva, do ktorej ústavný súd zásadne nie je oprávnený vstupovať, pretože nepatrí do sústavy všeobecných súdov. Opačný postup by neprípustne rozširoval kompetencie ústavného súdu a vo svojich dôsledkoch by z neho robil ďalšiu súdnu inštanciu, ktorá by bola mimoriadna okrem iného aj tým, že by mohla zasahovať do dosiaľ prebiehajúcich konaní (pozri I. ÚS 120/2022).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadost'účinenia a trovy konania

24. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou domáha aj priznania primeraného finančného zadost'účinenia 5 000 eur. Ústavný súd po zohľadnení skutočností, že postupom a napadnutým rozhodnutím okresného súdu došlo k porušeniu práv procesnej povahy, ktorých náprava nastane po kasácii napadnutého rozhodnutia, je toho názoru, že nie je dôvodné sťažovateľke požadované finančné zadost'účinenie priznať. Po vrátení veci a pri opätovnom rozhodnutí o sťažnosti žalovaných v 1. a 3. rade sa okresný súd bude povinný vysporiadať aj s argumentáciou sťažovateľky k sťažnosti žalovaného v 1. a 3. rade, čím realizácia základných práv sťažovateľky môže byť riadne naplnená. Vzhľadom na už uvedené návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadost'účinenia ústavný súd nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

25. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania pred ústavným súdom. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2025 je 371 eur a hodnota režijného paušálu je 14,84 eur. Sťažovateľke ústavný súd priznal náhradu za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Vypočítanú náhradu trov sťažovateľke zvýšil podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o daň z pridanej hodnoty, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom tejto nepriamej dane. Náhrada trov so zvýšením o 23 % DPH predstavuje celkom 949,17 eur (bod 3 výroku nálezu). Za repliku právneho zástupcu k stanovisku zúčastnených osôb odmenu nepriznal, keďže neobsahovalo žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa z ústavnej sťažnosti, resp. z obsahu predloženého súdneho spisu.

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júna 2026

Peter Molnár
predseda senátu